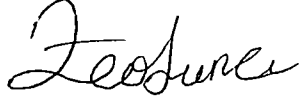

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

16261

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 05.09.2024

Zeynep ODUNCU KUTEVİ
Batman Milletvekili

İlk olarak Mersin'de sahilde halay çeken gençlerin gözaltına alınmasıyla başlayıp sonrasında Siirt, Ağrı, Batman, Osmaniye ve İstanbul gibi birçok şehirde Kürtçe şarkı eşliğinde halay çeken yurttaşlar gözaltına alınmıştır. Belirli sosyal medya hesaplarının hedef göstermesiyle başlayan bu süreç, sayısız emsal karar olmasına rağmen halay çekmek suça gerekçe yapılarak, çok sayıda kişi hakkında tutuklama kararı verilmiştir.

Son olarak Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan 15 mahpus hakkında yine halay çektikleri için Cezaevi İdaresi Disiplin Kurulu Başkanlığı tarafından "Suç örgütlerinin eğitim ve propaganda faaliyetlerini yapmak ve yaptırmak" gibi bir gerekçeyle 15 günlük hücre cezası verilmiştir. Söz konusu kararda, mahpuslar hakkında verilen hücre cezası "koğuş avlusunda halay çekmek suretiyle", "ıslık attıkları" ve "halay bitiminde alkış tutarak eylemlerine son verdikleri" gibi gerekçelere dayandırılmıştır. Kurul kararının devamında, "aynı tür eylemin yapılıp cezası kalması diğer tutuklu ve hükümlülere kötü örnek teşkil edeceği" ileri sürülmüştür.

Düğünlerde çekilen halayların hedef gösterilmesiyle başlayan gözaltı ve tutuklama furçasının cezaevinde halay çeken mahpuslara hücre cezası verilmesine kadar uzanması, ifade özgürlüğü hakkının da ağır şekilde ihlali sonucu doğurmuştur. Nitekim düşüncelerin özgürce ifade edilmesi, ulusal mevzuat ile birlikte Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle hukuki koruma altındadır.

Halay çekme gibi faaliyetlerin suç olarak değerlendirilmesi, ifade özgürlüğü ve kültürel hakların ciddi şekilde ihlaline neden olmaktadır. Bu tür uygulamalar, demokratik toplumların temel ilkelerine aykırıdır ve bireylerin kültürel kimliklerini ifade etme hakkını kısıtlamaktadır.

Ayrıca, kültürel etkinliklere yönelik bu tür cezai uygulamalar toplumsal gerilimi artırır ve toplumsal barışı zedelemektedir. Benzer gözaltı ve yaptırımların engellenmesi hukukun üstünlüğünün korunması, toplumsal barışın sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda,

- 1- Son dönemde, Mersin'de halay çeken gençlerin gözaltına alınması ve daha sonra birçok şehirde benzer olayların yaşanması ile ilgili olarak, halay çekmenin suç sayılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu tür uygulamalar hangi hukuki dayanaklarla yapılmaktadır?
- 2- Batman M Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutuklu olan 15 mahpusun halay çektikleri için hücre cezası almalarını "suç örgütlerinin eğitim ve propaganda faaliyetleri" olarak nitelendirmenizi nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu nitelendirmenin hukuki dayanağı nedir? Böylesi bir gerekçe, ceza uygulaması için yeterli midir?
- 3- Kültürel etkinliklerin ve ifade özgürlüğünün bu şekilde kısıtlanması, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve ulusal mevzuata uygun mudur?
- 4- Bu tür keyfi uygulamaların, toplumda yarattığı kutuplaşma ve toplumsal barışı zedeleme etkileri hakkında bir değerlendirme yapabilir misiniz?
- 5- Gözaltı ve tutuklama uygulamalarının, özellikle kültürel ve sosyal etkinlikler nedeniyle yapılmasının, insan hakları ve demokratik değerler açısından ne tür sakıncaları bulunmaktadır? Bu uygulamalara karşı nasıl bir denetim mekanizması öngörülmektedir?
- 6- Türkiye'de ifade özgürlüğü ve kültürel haklar açısından yaşanan bu tür ihlallere karşı nasıl bir önlem almayı planlıyorsunuz? Bakanlığınızın bu konudaki çalışmaları nelerdir?
- 7- Sosyal medya hesaplarının hedef göstermesiyle başlayan bu süreçlerin yargı bağımsızlığı ve adalet sisteminin işleyişi üzerindeki etkileri hakkında bir açıklama yapabilir misiniz?